

CUPRINS

Cuvânt înainte (Petru BEJAN).....	5
Notă asupra ediției.....	11
Altă teologie politică: dar dacă basmul traduce creștinismul? (Oana ȘERBAN).....	13
<i>Incantația sângelui: spiritualitatea de dinainte de euharistie.....</i>	13
Icoana arhanghelului mihail.....	25
Trestia de aur.....	46
Interpretări inedite ale simbolismului din două snoave aparținând lui ion creangă.....	58
Teatrul demiurgului (la rădăcinile dramei).....	72
<i>Deus Ludens</i>	90
O nouă fațetă a lui gh. Asachi.....	111
Incantația sângelui.....	121
Note de lectură la romanul lui gustav meyrink, <i>der engel von westlichen fenster</i>	193
Considerații asupra ultimelor 12 devize din <i>profeția papilor</i> a sfântului malachie.....	231
Bibliografie.....	261

Cuvânt înainte

În literatura noastră, figura lui Vasile Lovinescu este oarecum singulară, o tradiție autohtonă a scriiturii ezoterice lipsind, deși semne care vestesc înfiriparea unor mișcări așa-zis „oculte” am avea destul de „timpuriu”, începând poate cu veacul al XVIII-lea. Se știe că, pe la 1734, sub Constantin Mavrocordat, în Moldova, au apărut primele loji francmasonice, adresate în special neguțătorilor florentini și venețieni și, numai în cazuri excepționale, românilor. La acea vreme însă, Occidentul era deja obosit de „povești” cu vrăjitoare, cathari, fedeli, templieri, rozacrucieni și francmasoni. Ca să nu mai pomenim de extravagantele hermetiste, astrologice, cabaliste sau alchimiste, trimițând mult „înapoi”, la timpul revelațiilor antice grecești, caldeene, evreiești, egiptene, până la cel al sincretismului elenistic sau al exuberanțelor gnostice.

Primul băștinaș suspectat de afiliere la o societate secretă este Dimitrie Cantemir – bănuț de învestitură rozacruciană cu ocazia periplurilor sale europene. Însă este ciudat că Vasile Lovinescu, deși interesat considerabil de metamorfozele oculte locale, nici nu ia în calcul o atare supoziție. Veritabilii „inițiați” – socoate el – nu aparțin istoriei de suprafață. Ei sunt mesagerii discreți și anonimi ai unei tradiții pierdute (uite), disimulându-se abil sub chipul nebuniei sau al cumințeniei obștești. Măscăricii, inși fără miză aparentă, sunt mai curând vrednici de atenție decât cei recomandați de nume și prestigiu. Chiar și francmasonii valahi, relativ cunoscuți, evocă numai sporadic personaje oficiale, reducând astfel la minimum numărul prezumtivilor „adepti” care, singuri, pot citi din semnele risipite în lume ale Marelui Arhitect, când cu dărnicie, când cu parcimonie.

Notă asupra ediției

Din motive deloc străine spiritului vremii – marcat de știutele „prejudecăți democratice” – bună parte a scrierilor lui Vasile Lovinescu nu a putut căpăta forma cărții decât tardiv sau postum. În afara unor articole, sporadic risipite în presa bucureșteană sau de provincie, singurele apariții publice ale hermeneutului de la Fălticeni țineau de întrunirile cercului restrâns de prieteni, cu care împărtășea, anonim, desfătări livrești. În astfel de ocazii, ritualul pretindea ca discuțiile să se circumscrie unui text – de obicei scris de el. Multe dintre exemplarele manuscrise ale Magistrului circulau între participanții la această fragilă comunitate, urmând ca, în funcție de opiniile și observațiile celor solicitați, autorul să porceadă la finisarea și redactarea lor, în vederea unei eventuale publicări. Din acest motiv, fiecare lucrare este prezentă în forme intermediare, nerevizuite. Timpul nu i-a mai îngăduit să definitiveze decât o parte dintre ele, fără a unifica toate variantele într-o formă singulară.

Unii dintre apropiații lui Vasile Lovinescu s-au grăbit să publice în felurite reviste, cu titlu de noutate, studii întregi sau fragmente neșlefuite. Este și pricina pentru care, din maliție gazetărească și fără un temei serios, unii „critici” au reproșat anumite nepotriviri între texte risipite pe aiurea și cele cuprinse în volumul anterior, îngrijit de noi*. De aceea, și aici, ca și în alte ocazii, publicăm acele studii care au căpătat o formă echilibrată, atât sub aspect stilistic, cât și de conținut, și care exprimă fidel intențiile autorului.

---

* *Monarhul ascuns (permanență și ocultare)*, Ed. Institutul European, Iași, 1992 (n.a. „Notă asupra ediției”).

Altă teologie politică:
dar dacă basmul traduce creștinismul?
Incantația sângelui: spiritualitatea
de dinainte de Euharistie

Arareori s-a discutat despre hermeneutica lovinesciană ca fiind o construcție sistematică a unei interpretări creștino-alchimice a morfologiei lumii. Asupra textelor lui Lovinescu s-a făcut, negreșit și repetat, *un pariu mistic*. Numai că, asemenea scufundătorilor din Delos, Lovinescu îndură vechiul și noul în evoluția unei lumi care a avut nevoie de mitologie, de ficțiune, de analogie și rațiune speculativă pentru a putea gândi inexpriabilul și a compensa neajunsurile gândirii raționale printr-o spiritualitate care combină alchimia și orizontul credinței. Nu despre misticismul lovinescian ne propunem să scriem aici, nici despre mitologia care îl susține. Ci despre această *spiritualitate*, îndelung compromisă hermeneutic, la rândul ei, de potențarea unei biografii care a venit în fața autorului mai mult decât creația lui. *Lovinescu-ezotericul. Lovinescu-masonul*. Sunt roluri care, atunci când întâlnesc vocea auctorială din spatele *Incantației sângelui*, ar trebui chestionate altfel decât până în prezent. Dar ce știm despre *Lovinescu-creștinul*, fără a leza vreunul din rolurile anterioare? Iată o sarcină periferică în logica reconstituirii literaturii lovinesciene. Un punct de plecare ar fi tocmai *Incantația sângelui*: un tratat al meditațiilor libere, al antropologiei mitologiza(n)te, al creștinismului tradus fabulatoriu.

Ce descoperim în această carte? O analiză a elementelor ezoterice din iconografia și literatura cultă. Aparent, o incursiune mitologică și estetică.